

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Национално тело за акредитацију
и обезбеђење квалитета
у високом образовању
Комисија за акредитацију
и проверу квалитета
Број: 612-00-00274/8/2021-03
Датум: 03. 03. 2022. године
Булевар Михајла Пупина 2
Београд

РЕПУБЛИКА СРБИЈА			
УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ			
ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА			
БЕОГРАД			
Примљено	4.4.2022		
Опис	Број	Правно	Вредност
01	698/1	/	/

На основу члана 21, став 1, тачка 1 Закона о високом образовању („Службени гласник РС” бр. 88/17, 73/18, 27/18 - др. закон, 67/19, 6/20 - др. закони, 11/21- Аутентично тумачење, 67/21 – др. закон и 67/21) Комисија за акредитацију и проверу квалитета, на седници одржаној дана 03. 03. 2022. године, донела је

РЕШЕЊЕ

о акредитацији студијског програма

Утврђује се да Универзитет у Београду – Факултет политичких наука, са седиштем у Београду, у улици Јове Илића бр. 165, ПИБ: 101746499, Матични број: 07028121, испуњава прописане стандарде за акредитацију студијског програма **Мастер академских студија (МАС) – Политичко насиље и држава**, у оквиру образовно-научног поља Друштвено-хуманистичких наука и научне области Политичких наука, за упис **25 (двадесет пет) студената** у седишту Установе.

На основу овог решења, Национално тело за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању издаће уверење о акредитацији студијског програма из става 1 овог решења.

Образложење

Високошколска установа Универзитет у Београду – Факултет политичких наука (у даљем тексту: ВШУ), са седиштем у Београду, у улици Јове Илића бр. 165, је дана 16. 08. 2021. године поднела Захтев за акредитацију студијског програма Мастер академских студија (МАС) – Политичко насиље и држава (у даљем тексту: СП), под бројем 612-00-00274/2021-03.

У складу са чланом 21, став 2, тачка 1 Закона о високом образовању, Комисија за акредитацију и проверу квалитета (у даљем тексту: Комисија) образовала је Поткомисију за образовно-научно поље Друштвено-хуманистичких наука (у даљем тексту:

Поткомисија) ради утврђивања чињеница од значаја за доношење одлука о захтевима за акредитацију.

Комисија је усвојила предлог за именовање рецензентске комисије на седници одржаној 30. 09. 2021. године, а директор Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању именовао је рецензентску комисију дана 30. 09. 2021. године.

Рецензентска комисија (у даљем тексту: РК) утврдила је чињенице од значаја за доношење одлуке о акредитацији СП увидом у поднету документацију и непосредним увидом у рад ВШУ. РК је дана 29. 11. 2021. године посетила ВШУ и након посете сачинила коначни извештај на српском и сажетак на енглеском језику, који укључује и евентуалне оправдане примедбе ВШУ, као и оцену квалитета анализираниог СП, и поднела га Поткомисији на разматрање. На основу Извештаја РК, Поткомисија је поднела Извештај о оцени испуњености стандарда за акредитацију СП (у даљем тексту: Извештај) у коме је утврдила да су испуњени стандарди прописани Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма („Службени гласник РС”, бр. 13/19, 1/21 и 19/21) и предложила је Комисији да донесе решење о акредитацији студијског програма.

Комисија је, на седници одржаној дана 03. 03. 2022. године, на основу Извештаја Поткомисије и Извештаја РК, донела **Решење о акредитацији студијског програма Мастер академских студија (МАС) – Политичко насиље и држава** који се реализује на ВШУ у оквиру образовно-научног поља Друштвено-хуманистичких наука.

Констатује се да је ВШУ доставила документацију у складу са захтевима Правилника о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма дана 26. 08. 2021. године.

На основу Извештаја РК, Извештаја Поткомисије и увида у поднету документацију за акредитацију СП, утврђена је испуњеност прописаних стандарда за акредитацију студијског програма, сваког појединачно, што је документовано релевантним чињеницама, и то:

Стандард 1: Структура студијског програма

Студијски програм мастер академских студија под називом *Политичко насиље и држава* изводи се, уз сталне иновације, на Универзитету у Београду - Факултету политичких наука у континуитету од 2009. године. Примарни циљеви СП су стицање напредних знања о политичким појавама и процесима који омогућавају адекватно сагледавање односа политичког насиља и државе и решавање конкретних проблема из домена политичког насиља. Реч је о мастер академским студијама, чији свршени студенти стичу академски назив *мастер политиколог*. Након завршених студија полазници ће стећи високо специјализована академска знања која се односе на теорије, принципе и процесе који се односе на међусобну релацију политичког насиља и државе, укључујући и њихово вредновање, критичко разумевање и примену, што чини кључни исход процеса учења.

На овај СП се могу уписати како студенти који су завршили неки од студијских програма основних академских студија на УБ-ФПН тако и студенти других факултета друштвених и сродних наука који су у претходном школовању остварили најмање 240 ЕСПБ.

СП траје два семестра (једну школску годину) и састоји се од курсева и израде завршног (мастер) рада који заједно имају 60 ЕСПБ, чиме су испуњени захтеви за ову врсту студија. У првом семестру студенти полажу два обавезна предмета: *Теорија и пракса преврата* и *Демократија и насиље* који носе по 6 ЕСПБ, и бирају два из блока од четири изборна предмета: *Методолошка припрема за мастер рад*; *Савремена еколошка*

политика и одрживи развој; Политички системи земаља у развоју; Интернет, криминал и насиље (укупно 12 ЕСПБ). У другом семестру, осим једног обавезног предмета: *Тероризам и антитероризам* (6 ЕСПБ), студенти бирају и два из блока од четири изборна предмета: *Теорије и политике правде; Геополитика и геоекономија; Цивилно друштво и грађански активизам; Религија и демократија* (укупно 12 ЕСПБ). Стручна пракса и припрема за израду завршног рада у првом семестру носе по 3 ЕСПБ, док у другом семестру завршни рад носи 12 ЕСПБ.

Настава ће се изводити у виду предавања, семинара и самосталног истраживачког рада студената, што је спецификовано програмом (силабусом) сваког предмета. Комбиновани су предмети академско-општеобразовног, теоријско-методолошког, научно-стручног и стручно-апликативног карактера, у односу предвиђеном одговарајућим стандардима, да би се студентима омогућило што потпуније знање, али и да би били што оспособљенији за практичан рад у институцијама за које сматрамо да ће их углавном запошљавати. Курикулумом студијског програма нису предвиђени посебни услови за упис појединих предмета или група предмета, а један број предмета са других студијских програма је инкорпориран у изборне блокове, што омогућава и признавање положених испита из ових предмета у случају преласка студената са других студијских програма истог нивоа који се изводе на УБ-ФПН.

Из Извештаја о самовредновању Универзитета у Београду – Факултета политичких наука, за овај СП, који је донесен на електронској седници 27.12.2021. године, констатује се да структура СП одговара захтевима стандарда, у погледу назива, циљева, исхода учења, услова уписа, начина извођења, услове преласка са других студијских програма.

СП садржи све елементе предвиђене Законом и стандардима и структура студијског програма одговара захтевима стандарда, у погледу назива, циљева, исхода учења, услова уписа, начина извођења, као и услова преласка са других студијских програма.

РК је испуњеност овог стандарда оценила оценом 9 (девет).

Стандард је испуњен у потпуности.

Стандард 2: Сврха студијског програма

Сврха СП је да, с једне стране, студенти током два семестра надограде практична и теоријска знања и вештине стечене током претходног школовања, те, с друге, да се припреме за обављање различитих сложенијих послова у делатностима из ове области политиколошких студија.

На овом студијском програму се надограђују, критички разматрају и примењују знања и вештине које су делимично развијене током претходног нивоа студија, али се и развија способност за решавање сложенијих проблема и примену теоријских знања и методских приступа и поступака у области односа политичког насиља и државе.

Студенти се оспособљавају за непосредни практичан и аналитичко-истраживачки рад у државним органима и административним службама, међународним организацијама, научно-истраживачким установама, политичким странкама, невладиним организацијама, безбедносним структурама, маркетиншким агенцијама, медијима, просвети и другим сличним службама.

Уз то, студиј на овом програму треба да послужи и као припрема за наставак студија најбољих студената на највишем нивоу студија – докторским студијама из области политикологије.

Установа је приложила потребну документацију уз овај стандард, иста се налази на сајту установе, лако уочљива на званичној страници и јавно доступна.

Сврха СП јасно је дефинисана, у складу са основним циљевима ове Установе и обезбеђује стицање компетенција које су друштвено оправдане и корисне.

РК је испуњеност овог стандарда оценила оценом 10 (десет).

Стандард је испуњен у потпуности.

Стандард 3: Циљеви студијског програма

Установа је уз овај стандард приложила потребну документацију. Циљ студијског програма: унапређивање постојећих и стицање нових теоријских и практичних знања и вештина у области односа политичког насиља и државе путем интерактивне наставе, упознавања са рецентном литературом и решавања конкретних задатака; стицање напредних знања о политичким појавама и процесима и начинима објашњења друштвеног развоја и промена, ради критичког разумевања и акционог приступа у деловању на системске, структурне и организационе аспекте функционисања политичких институција и процеса; стицање знања о локалним, регионалним, наднационалним и глобалним димензијама политике, политичких односа, политичких процеса и политичких институција и њиховој улози у различитим аспектима односа политичког насиља и државе; оспособљавање за специфична стручна знања која омогућавају да се професионално баве пословима аналитичара и организатора у државним органима, политичким партијама, локалној самоуправи, јавним службама, службама безбедности и корпорацијама.

Ова специфична знања обухватају познавање стручне терминологије, способност решавања сложених проблема из области односа политичког насиља и државе на иновативан начин као и успостављање успешне комуникације и сарадње са другим стручњацима из дате области и примену савремених и сложених метода и аналитичких оквира за проучавање ове проблематике.

СП има јасно дефинисане циљеве који проистичу из основне сврхе и тичу се стицања академског звања **мастер политиколог**. Циљ СП, на когнитивном нивоу, остварује се кроз процес преношења неопходних знања и вештина, као и развијање способности студената за успешно и самостално обављање послова мастер политиколога. Компетенције будућих мастер политиколога и њихове академске вештине у директној су корелацији са остваривањем основних циљева СП, али и са методолошким приступом у реализацији студијског програма који утиче и на развој креативних способности и овладавање практичним вештинама потребним за обављање професије мастер политиколога.

Појединачни циљеви реализације СП, у односу на опште циљеве образовања утврђене у нормативним оквирима НОКС-а, према степену студија, и у односу на преношење знања, вештина или развијање способности нису прецизно дефинисани. Циљеви сваког појединачног предмета, обавезних и изборних, дефинисани су и представљени у силабусима предмета доступним на званичној страници установе, у оквиру СП.

Циљеви иновације студијских планова и програма и усвајање СП усклађени су и са потребама тржишта рада, модалитетима привредног развоја и, пре свега, дефинисаним националним оквиром квалификација у Републици Србији.

Задати *циљеви* СП укључују постизање одговарајућих компетенција и академских вештина, као и методе за њихово стицање. Циљеви су у складу са основним задацима и циљевима високошколске установе на којој се програм изводи. Такође, усклађени су са захтевима одређене области тржишта рада и потребама привредног развоја.

РК је испуњеност овог стандарда оценила оценом 10 (десет).

Стандард је испуњен у потпуности.

Стандард 4: Компетенције дипломираних студената

ВШУ је уз овај стандард приложила потребну документацију, успешним завршетком овог академског програма студенти стичу следеће *опште способности*: анализе, синтезе и предвиђања решења и последица проблематике различитих модалитета и аспеката односа између политичког насиља и државе; кроз процес припреме и израде завршног рада овладаће методима, поступцима и процесима истраживања; развоја критичког и самокритичког мишљења и приступа, кроз учешће у дискусијама, израду семинарских радова и завршног рада; примене знања у пракси, односно способности самосталног и иновативног приступа решавању проблема у области студија; студенти ће усвојити стручну терминологију, што ће их оспособити за сарадњу са ужим социјалним и међународним окружењем; професионалне етичности у истраживању, али и потребе да се политичка и безбедносна решења за проблеме политичког насиља формулишу у складу са највишим етичким принципима, као и релевантним националним и међународним нормама.

Осим тога, студенти стичу и *предметно-специфичне способности*: темељно познавање и разумевање дисциплина које обухвата област студија; решавања конкретних проблема уз употребу научних метода и поступака; повезивања основних знања из различитих области и њихове примене; праћења и примене новина у струци (праћење стручне и научне литературе, могућности приступа базама података и другим ресурсима); развоја вештина дискусије, аргументације, и академског писања; употребе информационо-комуникационих технологија у проналажењу релевантних извора, референцирању и обликовању текста.

Опис *исхода учења*: По завршетку студија студенти ће стећи детаљан увид у савремене теоријске и методолошке приступе у области проучавања политичког насиља и државе. Стећи ће високо специјализована знања и вештине у области политиколошких истраживања, пре свега студија политичког насиља и државе, укључујући критичко коришћење резултата истраживања у пракси и етичку примену релевантних истраживачких парадигми. Биће оспособљени да самостално обављају највећи део сложених послова у институцијама које се баве проблематиком политичког насиља, да самостално и иновативно решавају конкретне проблеме из ове области, као и да евентуално врше самостална и тимска истраживања у оквиру ове области политиколошких студија. Такође, моћи ће да самостално планирају и реализују различите конкретне послове, те прате ефекте тих поступака и коригују их ако је потребно, у компетентној комуникацији са другима.

По завршетку студија студенти стичу звање „**мастер политиколог**“ и додатак дипломе у коме су наведени одслушани курсеви и стечене оцене. Допатак дипломи је приложен у документацији установе. Допатак дипломи садржи све елементе прописане Правилником о садржају јавних исправа које издаје ВШУ "Службени гласник РС", број 15 од 8. марта 2019, односно Обрасцем 6, који је саставни део Правилника, али није припремљен на Обрасцу 6, те се предлаже да установа у наредном периоду то учини. Осим тога, увидом у Допатак дипломи који је приложен у документацији установе, у погледу стеченог звања стоји „мастер политиколог из области политичког насиља и државе“. У том смислу, Допатак дипломи није усаглашен са студијским програмом.

У погледу основних елемената, додатак дипломи садржи податке о имаоцу дипломе, податке о стеченој дипломи, о врсти и степену студија, о садржају и постигнутим резултатима, о намени стеченог назива (приступ даљим студијама и професионални статус), додатне информације о студенту, податке о систему високог образовања.

Увидом у овај прилог (4.1) процењује се да су исходи учења и опште и специфичне компетенције јасно изражене у додатку дипломи.

Констатује се да су исходи учења на СП у складу са са исходима учења дефинисаним националним оквиром квалификација (Закон о Националном оквиру квалификација Републике Србије, "Службени гласник РС", бр. 27/2018, бр. 6/2020.).

Прецизно су дефинисане како опште тако и специфичне компетенције и у складу са са структуром и садржајем СП. Прецизно су описане и усклађене са исходима датим у курикулуму. Услови и поступци неопходни за завршавање студија и за добијање дипломе одређеног нивоа образовања јасно су дефинисани у Додатку дипломи, доступни су на увид јавности усклађени са циљевима, садржајем и обимом СП.

РК је испуњеност овог стандарда оценила оценом 8 (осам).

Стандард је испуњен.

Стандард 5: Курикулум

Курикулум СП је јасно представљен и обухвата распоред предмета по семестрима, фонд часова и број ЕСПБ (60), што је у складу са захтевима за акредитацију овог нивоа школовања.

У „Структури студијског програма”, уписане су групе П, В и ОСТ.

Наставним програмом је обезбеђен услов од најмање 20 часова седмично (у овом случају – тачно 20,00), као и годишњи фонд од најмање 600 часова. У оквиру тога, СИР заузима око 47,50% наставних активности, што је и примерено овом нивоу школовања.

Завршни рад приказан је као заједнички предмет на СП у позицији обавезних и изборних предмета са укупно 12 ЕСПБ.

Завршни рад је предвиђен за овај ниво школовања. Реализација рада предвиђена је кроз СИР и остале часове (9,50 +3,50). Оцена завршног рада укључује семинар (10 поена), израду нацрта рада (30 поена) и усмени испит (60 поена).

Структура курикулума садржи потребне податке: називе и опис предмета, годину и семестар, број ЕСПБ, имена наставника, садржај предмета, препоручену литературу, методе извођења наставе, начин провере знања и оцењивања.

У Књизи предмета дат је опис свих предмета који се реализују у оквиру Програма, укључујући припрему за завршни рад и реализацију стручне праксе.

Део предмета реализује се и на другим програмима овог факултета, што је истакнуто код сваког предмета.

Опис предмета, прилично је унифициран али конкретан за сваку област. Дати су циљеви, исходи, очекивана знања и компетенције, садржај предмета, адекватна и богата литература, методе извођења наставе, као и начин провере знања и оцењивања. Однос предиспитних обавеза и испита (усменог) креће се од 30 : 70 до 60: 40, што је у складу са важећим захтевима о оцењивању на овом нивоу школовања.

У структури СП заступљене су различите групе предмета: Академско-општеобразовни предмети су заступљени са 3,00 кредита или 5,00%; Теоријско-методолошки са 12,00 кредита или 20,00%; Научно-стручни са 39,00 кредита или 65% и Стручно-апликативни са 6,00 кредита или 10,00%.

Индикативан је мали проценат академско-општеобразовних предмета. То се, донекле може правдати чињеницом да постоји добра повезаност са претходним нивоом школовања (ОАС) које пружају солидну основу за наставак школовања. Међутим, ово може да буде проблем за студенте који долазе са других факултета. Истовремено, проценат заступљености научно-стручних предмета јесте у складу са прописаним нормама, али је значајна разлика између процената научно-стручних (65%) и стручно-

апликативних предмета (10%). Заступљеност осталих група предмета углавном је у складу са захтевима Правилника о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма.

Стручна пракса студената организује се у државним институцијама, привредним организацијама и организацијама цивилног друштва у првом семестру и носи 3 ЕСПБ, што одговара захтевима за акредитацију.

Курикулум СП јасно је представљен, садржи све неопходне податке: називе и опис предмета, годину и семестар, број ЕСПБ, имена наставника, садржај предмета, препоручену литературу, методе извођења наставе, начин провере знања и оцењивања.

РК је испуњеност овог стандарда оценила оценом 8 (осам).

Стандард је испуњен.

Стандард 6: *Квалитет, савременост и међународна усаглашеност студијског програма*

Достављен прилог 6.1 – 6.3, доступан је преко интернета.

Приложен је PDF документ курикулума (Прилог 6.4.) акредитованих иностраних студијских програма са којима је студијски програм усклађен (листа предмета).

Утврђено је да СП нуди студентима најновија научна сазнања на једном, не само по називу, широком пољу. Назив програма Политичко насиље и држава је широк да може обухватити различите аспекта овог односа, укључујући и еколошке. У овом погледу шири и од понуђених страних програма. У опису стандарда наводи се да је овај СП у потпуности упоредив и усаглашен са студијским програмима University of St. Andrews, Great Britain; Sveučilište u Zagrebu, Fakultet političkih znanosti, Hrvatska и Dublin City University, Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath.

Међутим, страни програми су више окренути питањима насиља и тероризма на једној међународној равни, дотичући теме међународног јавног права, док се МАС програм Политичко насиље и држава задржава на теоријским поставкама односа различитих аспеката насиља у контексту који је близак нашој политичкој и економској стварности, што је његова компаративна предност, у односу на стране програме. Поменуте разлике које постоје у студијским програмима могу се схватити као резултат различитих традиција образовања, али и одређене политичке оријентације наведених држава. У односу на стране програме овом би се можда могло замерити чињеница да је методолошки предмет изборни.

Квалитет у остваривању студијског програма обезбеђује се компетентним наставним особљем спектром предмета који су понуђени на изборним листама, као и савременошћу студијског програма, што се може констатовати увидом у силабусе на основу садржаја, циљева и исхода учења предмета који чине студијски програм.

Анализом структуре студијског програма – листе предмета, распореда по семестрима и годинама студија, као и осталих елемената студијског програма предвиђених стандардима, утврђено је да је студијски програм целовит и свеобухватан, да је усаглашен са основним академским студијама, те да истовремено представља добру основу за наставак усавршавања.

Усаглашеност са страним програмима се огледа и у условима уписа студија, трајања студија, броју бодова који успешно окончане студије носе, програмском садржају наведеног акредитованог програма, начина студирања, као и у јасно дефинисаним циљевима и исходима учења, односно знањима и вештинама које студент стиче савладавањем СП.

РК је испуњеност овог стандарда оценила оценом 9 (девет).

Стандард је испуњен у потпуности.

Стандард 7: Упис студената

У документацији коју је поднела ВШУ садржани су следећи прилози: Прилог 7.1. Конкурса за упис на Мастер академске студије у школској 2020/21. години, који садржи све релевантне податке. Увидом у достављени прилог 7.1 констатује се да достављени Конкурс за упис садржи податке о условима, начину уписа, рангирања кандидата, начину, поступку и роковима подношења жалби али и висини школарине, те се може констатовати да су у конкурс садржани сви релевантни подаци.

Планирани број студената је у складу са расположивим могућностима установе, односно планиран број студената који ће се уписати на овај студијски програм је 25, а број студената који студира на овом студијском програму је 34. Такође, установа испуњава овај услов и у погледу односа укупног броја студената на свим студијским програмима и укупног расположивог и опремљеног простора.

Услови уписа, начин рангирања кандидата и поступак полагања пријемног испита уређени су одговарајућим актима Установе и истакнути на сајту у посебном одељку. Право уписа на студије имају кандидати са завршеним четворогодишњим основним академским студијама (240 ЕСПБ) као и лица која су завршила основне студије у четворогодишњем трајању по прописима која су важила до ступања на снагу Закона о високом образовању. Такође, у прву годину мастер академских студија може се уписати и лице које је завршило интегрисане студије, односно мастер академске студије, остваривши 300.

Увидом у Прилог 7.2. констатује се да он садржи Одлуку о формирању комисија за упис прве године мастер академских студија на Факултету политичких наука у школској 2020/21. години. Одлука је заведена под бројем 05-1948/1, дана 10.11.2020. Одлуком се именују чланови комисије и одређују њихове улоге и надлежности. Чланови комисије за пријемни: Мастер академске студије политикологије – Политичко насиље и држава.

Прилог 7.3. Услови уписа студената који садржи документ са условима уписа на прву годину мастер академских студија. У прву годину студијских програма мастер академских студија може се уписати лице које је завршило основне академске студије остваривши најмање 240 ЕСПБ, као и лице које је завршило основне студије у четворогодишњем трајању по прописима која су важила до ступања на снагу Закона о високом образовању. У прву годину мастер академских студија може се уписати и лице које је завршило интегрисане студије, односно мастер академске студије, остваривши 300 ЕСПБ.

У оквиру Стандарда 7. приложене су табеле 7.1. и 7.2. за МАС Политичко насиље и држава.

Табела 7.1. у текућој школској години 2020/21 број уписаних студената износи 19. са просечном оценом 9.27. у школској години 2019/18 број уписаних студената износи 12. са просечном оценом 9.37 и у школској 2018/17 број уписаних студената износи 18. са просечном оценом 8.85.

РК је испуњеност овог стандарда оценила оценом 10 (десет).

Стандард је испуњен у потпуности.

Стандард 8: Оцењивање и напредовање студената

Критеријуми за оцењивање и напредовање студената испуњавају услове дефинисане у погледу минималног, односно максималног, броја поена који се стичу проверама знања у предиспитним обавезама.

Успешност студента у савлађивању сваког предмета на СП континуирано се прати током наставе у семестру и изражава се поенима. Испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита студент може остварити највише 100 поена.

Студент савлађује СП полагањем испита, четири у првом и три у другом семестру, чиме остварује одговарајући број ЕСПБ, у складу са студијским програмом. Број ЕСПБ који носи сваки појединачни предмет одређен је у курикулуму СП, у складу са радним оптерећењем студента потребним за савлађивање појединачних предмета и применој јединствене методологије на нивоу ВШУ на којој се СП изводи.

У табели 8.2. статистички подаци о напредовању студената на СП достављена је табела МАС Политичко насиље и држава. Укупно уписаних студената је 29, 7 студената који су одустали, 15 студента који су пали или обновили годину, просечна оцена 8.91.

Поређењем Прилога 8.2. Књига предмета и Табеле 8.1. Збирна листа поена по предметима, установљено је да нема одступања у погледу стечених ЕСПБ и оцењивања завршног испита и наставе.

РК је испуњеност овог стандарда оценила оценом 10 (десет).

Стандард је испуњен у потпуности.

Стандард 9: Наставно особље

Установа поседује капацитете потребне за извођење наставе на ОАС-Политикологија, који обухватају учионице, кабинете, библиотеку, читаоницу и друге просторе који су неопходни за обављање своје делатности.

Факултет обавља своје делатности на једној локацији у Београду у улици Јове Илића 165, Београд. Укупна површина простора који користи Факултет износи 8710,16 м², према попису просторија.

За извођење наставе, на располагању су 17 слушаоница, 14 учионица и један амфитеатар. Установа, па самим тим и ОАС има довољно простора и има адекватну опрему за обављање своје делатности. Простор за извођење наставе премашује минимум стандарда од неопходних 2 м² бруто простора по студенту (којих има укупно 3500). Узевши у обзир расположиве податке из Извештаја о самовредновању и власничке документације, обезбеђена је квадратура од 2,48м² простора по студенту ($8710,16:3500=2,48\text{м}^2$).

За особе са хендикепом приступ Факултету је омогућен путем приступне рампе на улазу у зграду, лифтом којим се приступа свим учионицама, одређеном броју слушаоница и читаоници Факултета. Истовремено, Студентска служба за I и Студентска служба за II и III степен студија распоред наставе организују на начин да студенти са инвалидитетом похађају наставу искључиво у просторијама где им је омогућен приступ. Ово све у складу је са техничким стандардима Правилника о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама ("Сл. гласник РС", бр. 22/2015).

Факултет обезбеђује адекватан канцеларијски простор за административне послове у површини од 247,10м², за потребе студентске службе и секретаријата.

Целокупни простор Факултета користи се за потребе наставе и управе и у потпуности задовољава одговарајуће урбанистичке, техничко-технолошке и хигијенске услове. Простор је у државном власништву са правом располагања и коришћења од стране Факултета.

Факултет поседује све услове и техничку опрему потребну за савремено извођење наставе у складу са потребама студијског програма, према пописним листама у прилогу 10.2. Све просторије су климатизоване и опремљене рачунарима (укупно 192 стона рачунара и 112 лаптопа, 63 шампача и 18 мултифункционалних уређаја за штампање и скенирање), видео пројекторима, електронским таблама и Интернетом. Поред ЕДУРОАМ сервиса, на Факултету постоји и РЦУБ мрежа за приступ интернету, а интегрисан је и нови Сименсов телекомуникациони систем на мрежну инфраструктуру. Студенти су на

одговарајући начин обавештени о тим условима на Факултету. Факултет има обезбеђен простор за рад Студентског парламента од 101,10м².

Факултет политичких наука Универзитета у Београду има библиотеку са читаоницом која се налази у просторијама површине 797м² са 250 места, опремљена 21 рачунаром који су на располагању корисницима. Располаже са преко 67000 библиотечких јединица из области из којих се изводи наставни процес. Библиотечки фонд укључује довољан број примерака одговарајуће уџбеничке литературе за предметне ОАС (обавезне и допунске), односно 102 библиотечке јединице релевантне за овај студијски програм као и помоћна наставна средства која су доступна у времену и у броју који је довољан да се обезбеди нормално одвијање наставног процеса.

Употреба библиотеке је стандардизована тако да испуњава захтеве највишег нивоа квалитета. Студентима је обезбеђен приступ KoBSON сервисима па самим тим и приступ десетинама хиљада часописа (више од 35000 наслова) и електронских књига (око 160000 наслова). Према наведеном установа задовољава тражени стандард за извожење наставе на МАС-Политичко насиље и држава.

РК је испуњеност овог стандарда оценила оценом 8 (осам).

Стандард је испуњен.

Стандард 10: Организациона и материјална средства

ВШУ поседује капацитете потребне за извођење наставе на СП, који обухватају учионице, кабинете, библиотеку, читаоницу и друге просторе који су неопходни за обављање своје делатности.

ВШУ обавља своје делатности на једној локацији у Београду у улици Јове Илића 165, Београд. Укупна површина простора који користи Факултет износи 8710,16 м², према попису просторија.

За извођење наставе, на располагању су 17 слушаоница, 14 учионица и један амфитеатар. Установа, па самим тим и ОАС има довољно простора и има адекватну опрему за обављање своје делатности. Простор за извођење наставе премашује минимум стандарда од неопходних 2 м² бруто простора по студенту (којих има укупно 3500). Узевши у обзир расположиве податке из Извештаја о самовредновању и власничке документације, обезбеђена је квадратура од 2,48 м² простора по студенту (8710,16:3500=2,48 м²).

За особе са хендикепом приступ ВШУ је омогућен путем приступне рампе на улазу у зграду, лифтом којим се приступа свим учионицама, одређеном броју слушаоница и читаоници Факултета. Истовремено, Студентска служба за I и Студентска служба за II и III степен студија распоред наставе организују на начин да студенти са инвалидитетом похађају наставу искључиво у просторијама где им је омогућен приступ. Ово све у складу је са техничким стандардима Правилника о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама ("Сл. гласник РС", бр. 22/2015).

ВШУ обезбеђује адекватан канцеларијски простор за административне послове у површини од 247,10 м², за потребе студентске службе и секретаријата.

Целокупни простор ВШУ користи се за потребе наставе и управе и у потпуности задовољава одговарајуће урбанистичке, техничко-технолошке и хигијенске услове. Простор је у државном власништву са правом располагања и коришћења од стране ВШУ.

ВШУ поседује све услове и техничку опрему потребну за савремено извођење наставе у складу са потребама СП, према пописним листама у прилогу 10.2. Све просторије су климатизоване и опремљене рачунарима (укупно 192 стона рачунара и 112 лаптопа, 63 шампача и 18 мултифункционалних уређаја за штампање и скенирање), видео

пројекторима, електронским таблама и Интернетом. Поред ЕДУРОАМ сервиса, на ВШУ постоји и РЦУБ мрежа за приступ интернету, а интегрисан је и нови Сименсов телекомуникациони систем на мрежну инфраструктуру. Студенти су на одговарајући начин обавештени о тим условима на ВШУ. ВШУ има обезбеђен простор за рад Студентског парламента од 101,10 m².

ВШУ има библиотеку са читаоницом која се налази у просторијама површине 797 m² са 250 места, опремљена 21 рачунаром који су на располагању корисницима. Располаже са преко 67 000 библиотечких јединица из области из којих се изводи наставни процес. Библиотечки фонд укључује довољан број примерака одговарајуће уџбеничке литературе за предметне ОАС (обавезне и допунске), односно 228 библиотечких јединица релевантних за овај СП као и помоћна наставна средства која су доступна у времену и у броју који је довољан да се обезбеди нормално одвијање наставног процеса.

Употреба библиотеке је стандардизована тако да испуњава захтеве највишег нивоа квалитета. Студентима је обезбеђен приступ KoBSON сервисима па самим тим и приступ десетинама хиљада часописа (више од 35 000 наслова) и електронских књига (око 160 000 наслова). Према наведеном установа задовољава тражени стандард за извожење наставе на СП.

РК је испуњеност овог стандарда оценила оценом 9 (девет).

Стандард је испуњен у потпуности.

Стандард 11: Контрола квалитета

ВШУ је 29. јануара 2008. године усвојио Стратегију обезбеђења квалитета. Факултет је ревидирао усвојену Стратегију обезбеђења квалитета 2013. године, а у јуну 2021. године је усвојена нова Стратегија обезбеђења квалитета.

Стратегија је утврдила мере за обезбеђење квалитета и то: утврђивање области обезбеђења квалитета; самовредновање; спољашња провера квалитета; акредитација студијских програма; јединство образовног, стручног и научноистраживачког рада; међународна сарадња; успостављање сталне сарадње са послодавцима и дипломираним студентима; успостављање сталне комисије за праћење и контролу квалитета; обавезу јавног публиковања резултата вредновања. На основу усвојене Стратегије, декан Факултета донео је Изјаву о обезбеђењу квалитета рада Факултета.

Субјекти обезбеђења квалитета су Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета и Комисија за унапређење и праћење квалитета наставе који се изводе на Факултету, као и сви остали факултетски органи, наставници, запослени у Стручној служби као и студенти. Факултет је усвојио Правилник о обезбеђењу квалитета рада ФПН у складу са којим је вршено самовредновање 2008. и 2011. године. Стратегијом и Правилником су утврђене области обезбеђења квалитета: студијски програми, настава, квалитет наставног особља, истраживање, оцењивање студената, уџбеници и литература, библиотека, информациони ресурси, простор и опрема, ненаставно особље, процес управљања, јавност рада итд.

Евалуација педагошког рада наставника се спроводи по завршетку сваког семестра на основу упитника који је прописао УБ. Али, поред тога већина наставног особља у оквиру својих предмета са сарадницима врши континуирано оцењивање квалитета наставног процеса, о чему редовно извештава надлежне продекане. На основу повратних информација студената управо су и предложене измене курикулума, система оцењивања, уџбеника и наставне литературе.

Осим наставника, активну улогу у процесу самовредновања установе и студијских програма имају и студенти, који самостално организују евалуације, о чему такође извештавају надлежне продекане.

Последњи извештај о самовредновању обухвата период од 2017 – 2020. У поступку самовредновања анкетирано је наставно и ненаставно особље, активни студенти свих нивоа студија, дипломирани студенти, као и послодавци.

ВШУ је, уз Захтев за акредитацију СП, приложила потребну документацију, а која је у претежном делу доступна и на увид јавности на званичној интернет страници установе у рубрици *Правни акти, планови и извештаји*.

Из Табеле 11.1 Листа чланова комисије за обезбеђење и унапређење квалитета закључује се да је ова Комисија сачињена од 7 чланова, од чега су 5 из редова наставног особља, 1 студент и 1 представник стручне службе установе. У погледу организационих јединица, заступљено је руководство установе (Продекан за квалитет, самоевалуацију и НИ делатност, председник), одељење за новинарство и комунологију, одељење за међународне студије, политиколошко одељење, одељење за социјалну политику и социјални рад, студентски парламент и стручне службе. Овакав састав у складу је са приложеним чл. 70 Извода из Статута Установе, донесеног 04.10.2018. године. Уз то, приложена је и Листа чланова Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе на УБ-ФПН. Комисија за праћење броји 9 чланова, које чине представници свих одељења и Кабинета за стране језике, 2 студента и 1 представник стручне службе Установе. Састав Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе у складу је са чл. 80 Статута.

Установа је приложила и извод из Статута, чији се чланови од 76-81 односе на квалитет. Недостају одлуке Наставно – научног већа о именовању чланова ових комисија.

Установа је приложила и Прилог 11.1. Извештај о самовредновању УБ-ФПН (2017-2020), усвојен на електронској седници ННВ одржаној од 23.12. до 27. 12. 2021. године, Прилог 11.2. Стратегију обезбеђења квалитета УБ – ФПН, од 22.06.2021, Прилог 11.3. Правилник о наставној литератури УБ – ФПН, од 19. марта 2008, Прилог 11.4. Извод из Статута о квалитету наставе.

Констатује се да је Правилник о наставној литератури донесен пре ступања на снагу актуелног Закона о високом образовању, те актуелног Статута установе, због чега је потребно наведени акт ажурирати, односно преиспитати његову усаглашеност за тренутно важећим актима вишег ранга.

Анализом Извештаја о самовредновању установе, констатује се да су успостављени нови механизми за процену квалитета рада ВШУ које је Комисија произвела на основу Правилника. У процени квалитета рада факултета учествовало је 60% запослених у наставној јединици. Успостављени механизми за процену квалитета рада факултета могли би у својој процени да повежу образовну, научноистраживачку и стручну делатност факултета.

Веома је мали одзив и заинтересованост за учешће у процени квалитета рада факултета у ненаставној јединици. У анкети учествовало 38% запослених.

Успостављени су стандарди и развијени поступци за обезбеђење квалитета. Успостављени су органи који прате резултате процене квалитета. Угледајући се на друге факултете из земље, региона и шире, Комисија за евалуацију може предложити Наставно-научном већу факултета нове ефикасније и једноставније поступке за процену квалитета. Комисија за евалуацију може предложити спољњу евалуацију рада факултета и свих студијских програма.

Извештај о самовредновању није урађен за период 2011–2016. година иако је прописано да се извештај ради на сваке три године.

Формирана је Комисија за процену квалитета рада ФПН. Комисија је састављена од представника Управе, свих одељења ФПН, студената и ненаставног особља, те се може рећи да су сви органи факултета равномерно заступљени.

Комисија се састаје само у време обраде података евалуације педагошког рада наставника и углавном се бави резултатима евалуације педагошког рада наставника.

Високошколска установа прати спровођење плана наставе, као и планова рада на појединачним предметима и предузима корективне мере уколико дође до одступања. 5.6 Квалитет наставе се на Факултету политичких наука систематски прати и оцењује на појединачним предметима, али се предузимају и корективне мере за његово унапређење. Факултет је овластио Комисију да својим извештајима системски прати и оцењује квалитет наставе на појединачним предметима, као и да предлаже корективне мере за његово унапређење. Комисија корективне мере предлаже Наставно-научном већу. Веће усваја мере, а извршава их Декан Факултета. Он је дужан да упозори наставнике који се не придржавају плана рада на предмету или не постижу одговарајући квалитет предавања и вежби, на потребу побољшања. Што се тиче подстицања развоја компетенција наставника, не постоји план развоја наставног кадра, али наставници имају пуну подршку факултета да се усавршавају, као што су постдокторска усавршавања Марија Кири и Фулбрајт или размене наставног особља у оквиру КА103+ и КА107+ Еразмус програма. Такође, факултет подстиче и финансијски подржава учешће младих истраживача на међународним конференцијама које организују репрезентативна међународна струковна удружења. Високошколска установа обавља издавачку делатност у складу са својим могућностима. Издавачка делатност Факултета и проширење сарадње с водећим издавачким кућама као и стварање услова за формирање библиотечко-информационог центра важан су део општих оквира који стварају услове за развој академског и истраживачког језгра куће. Факултет самостално и у суиздаваштву, објављује књиге, углавном наставника и сарадника Факултета, као и научне часописе: Годишњак ФПН, Политичке перспективе (регионални часопис за политичка истраживања, у сарадњи са Факултетом политичких знаности из Загреба), Политички живот“, ЦМ – Комуникација и медији, Генеро, Journal of Regional Security, Студентски годишњак. Посебан сегмент који доприноси квалитету научноистраживачког и стручног рада је област међународне сарадње Факултета политичких наука. Интензивна сарадња са домаћим и међународним организацијама и образовним институцијама један је од приоритета Факултета политичких наука. Неговање регионалне и међународне сарадње и успостављање редовних веза са иностраним институцијама, рад на заједничким истраживачким пројектима, размена наставника, сарадника и студената ФПН, учешће на научним и стручним скуповима у иностранству и други облици међууниверзитетске сарадње представљају основу за укупно унапређивање наставног и истраживачког рада на ФПН. Факултет је уложио значајне напоре како би смањιο заостајање за савременим светским трендовима у политичким наукама, а резултати ових напора огледају се у постепеном приближавању наставних и истраживачких програма ФПН савременим стандардима у Европи и свету. Разни облици међууниверзитетске и међународне сарадње представљају основу за укупно унапређивање наставног и истраживачког рада на ФПН.

ВШУ је осигурала да наставу врши квалификован и компетентан наставни кадар. Институција врши редовну процену квалитета наставника и сарадника који учествују у настави, али не и своје политике и процедуре везане за запошљавање и избор наставног кадра (као ни за процедуре избора, именовања, процене, развоја и промоције кадра, између осталог). Факултет не поседује програм развоја кадра, мада појединачни захтеви наставника за стручним усавршавањем готово увек наилазе на подршку. Не постоји ни план развоја људских ресурса за академско, техничко и наставно особље, али подршку факултета имају сви који желе да се усаврше у професионалном смислу.

ВШУ примењује општу институционалну стратегију с обзиром на процедуре пријема и признавања образовања и поштује једнакост и равноправност студената по свим

основама. Процедуре за пријем и оцењивање студената јасно су дефинисане, јавно објављене и непрестано се и доследно примењују на читавом факултету. Методе оцењивања су тако конципиране да на одговарајући начин процењују исходе учења и са пропозицијама оцењивања су сви упознати. Механизми за процену и контролу процедура оцењивања не постоје, а не постоје ни усвојене процедуре и мере у случају сувише ниске пролазности по предметима.

Инфраструктура за студенте (простор за рекреацију, клуб, студентска служба, библиотека, консултације и др.) испуњава захтеве који важе за високошколске институције.

ВШУ омогућује студентима одговарајући облик студентског организовања и учешћа у одлучивању, у складу са законом. У складу са модернизацијом и реформом наставно-научног процеса, на факултету се одвија врло интензиван и развијен студентски живот који чине самоорганизовани студенти кроз Студентски парламент ФПНа и бројне студентске организације које делују на факултету, као и три студентска електронска медија: Студентски радио „Слушаоница 6“, Студентски лист „Политиколог“ и Студентска ТВ редакција „Јавна одбрана“. На ВШУ се одвија веома активан студентски живот који испуњавају бројне студентске организације својим догађајима. Током школске године студентске организације учествују у промоцији и процесу уписивања студената на факултет, организују бројне акције и догађаје као што су трибине, гостовања или хуманитарне акције. Тренутно на Факултету политичких наука делују следеће организације: Европски студентски форум, Тимска иницијатива младих, Студентска унија Факултета политичких наука, Српски политички форум, Дебатни клуб, Клуб студената Факултета политичких наука, Унија студената социјалног рада. Према резултатима из упитника, 52,6% студената сматра да факултет углавном омогућава студентско организовање, док 19,3% сматра да факултет у потпуности омогућава организовање. Са друге стране, 11,3% студената сматра да факултет не ради довољно по овом питању.

У сврху праћења квалитета уџбеника, литературе и информатичких ресурса Факултет је донео и почео да спроводи одговарајућа подзаконска акта: Правилник о наставној литератури Факултета. Издавачка делатност Факултета и проширење сарадње с водећим издавачким кућама као и стварање услова за формирање библиотечно-информационог центра важан су део општих оквира који стварају услове за развој академског и истраживачког језгра куће. Факултет је самостално и у суиздаваштву, објавио велики број књига и зборника радова, углавном наставника и сарадника Факултета, а објављена су и 22 броја часописа Факултета Годишњак ФПН, 19 бројева часописа Политички живот, 27 бројева регионалног часописа Политичке перспективе, 47 бројева часописа ЦМ – Комуникација и медији, 18 бројева часописа Journal of Regional Security, 24 броја часописа Генеро.

ВШУ је обезбедила значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета ове високошколске установе, и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе, као и кроз анкетирање студената о њеном квалитету.

ВШУ обезбеђује улогу студената у процесу обезбеђења квалитета кроз рад Студентског парламента, студентских организација и студентских представника у телима факултета. Комуникација управе са студентским организацијама је на добром нивоу. Постоји аутономија деловања организација и помоћ од стране управе факултета приликом реализације једног броја акција и пројеката (уступање просторија за семинаре и трибине, штампање и копирање промотивног материјала, давање Интернет домена свим организацијама за презентацију на сајту факултета, додељене су канцеларије

организацијама са пратећом опремом итд.). Факултет преко студентских представника предочава Студентском парламенту стратегију развоја и друге факултетске акте.

Студенти су преко својих представника активно укључени у процесе перманентног осмишљавања, реализацију развоја и евалуацију студијских програма у оквиру курикулума и развој метода оцењивања.

ВШУ преко Комисије обезбеђује услове и инфраструктуру за редовно, систематско прикупљање и обраду података. Приликом израде овог извештаја све стручне службе, управа, запослени и студенти, уско сарађују са Комисијом у достављању неопходних података за израду Извештаја. Факултет константно врши осавремењивање садржаја наставних програма и њихове упоредивости са програмима одговарајућих страних високошколских установа.

ВШУ нема утврђене механизме праћења квалитета студијских програма, али је Комисија извршила увид у исходе образовања у оквиру акредитованих студијских програма који се изводе на Факултету и закључила да су они усклађени са основним циљевима и задацима Факултета. С обзиром на то да установа није спроводила редовно праћење квалитета рада студијских програма, није постојала могућност да се дефинише ниво рада, па самим тим ни да се отклоне недостаци. Стога је свакако препорука установи да у наредном периоду успостави механизме праћења квалитета за студијски програм и да спроводи поступак самовредновања за сваки студијски програм.

Сва достављена документа потврђују праћење квалитета СП кроз периодичну спољашњу и унутрашњу проверу.

РК је испуњеност овог стандарда оценила оценом 7 (седам).

Стандард је испуњен.

ПРЕПОРУКЕ

- У наредном периоду, као што се и у Извештају о самовредновању наводи, требало би устројити механизам за праћење научне активности наставника након избора за редовног професора, јер је он кључан нарочито код оних редовних професора којима се продужава радни однос по одлуци Наставно научног већа;
- Додатак дипломи ускладити са Правилником о садржају јавних исправа које издаје ВШУ "Службени гласник РС", број 15 од 8. марта 2019. Додатак дипломи садржи све елементе прописане Правилником о садржају јавних исправа које издаје високошколска установа "Службени гласник РС", број 15 од 8. марта 2019, односно Обрасцем 6, који је саставни део Правилника, али није припремљен на Обрасцу 6;
- Усагласити податке из Књиге наставника и Извештаја о параметрима СП;
- У наредном периоду ВШУ треба да успостави механизме праћења квалитета за СП и да спроводи поступак самовредновања за сваки студијски програм.

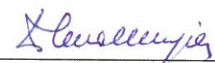
На основу наведеног, поступајући у складу са чланом 21, став 1, тачка 1 Закона о високом образовању, којим је прописано да Комисија одлучује о захтеву за акредитацију и спроводи поступак акредитације установа и студијских програма у области високог образовања, Комисија је на седници одржаној 03. 03. 2022. године једногласно одлучила као у диспозитиву овог решења.

Достављено:

- високошколској установи
- архиви

Председник Комисије

Проф. др Ана Шијачки

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

**Национално тело за акредитацију
и обезбеђење квалитета у високом образовању**

Број: 612-00-00274/9/2021-03

Датум: 10. 03. 2022. године

Булевар Михајла Пупина 2

Београд

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА
БЕОГРАД

Примљено: 4.4.2022

Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
01	698/2	1	1

На основу члана 23, став 9, тачка 1 Закона о високом образовању („Сл. гласник РС”, бр. 88/17, 73/18, 27/18 – др. закон, 67/19, 6/20 - др. закони, 11/21 – аутентично тумачење, 67/21 - др. закон и 67/21) и Решења Комисије за акредитацију број 612-00-00274/8/2021-03 од 03. 03. 2022. године, Национално тело за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању издаје

У В Е Р Е Њ Е

о акредитацији студијског програма

Мастер академских студија (МАС) – Политичко насиље и држава, за који је Захтев за акредитацију поднела високошколска установа **Универзитет у Београду – Факултет политичких наука**, са седиштем у Београду, у улици Јове Илића бр. 165, ПИБ: 101746499, Матични број: 07028121.

Имајући у виду да је Установа испунила све стандарде за акредитацију студијског програма прописане Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма („Сл. гласник РС” бр. 13/19, 1/21, 19/21), студијски програм **Мастер академских студија (МАС) – Политичко насиље и држава** је акредитован у оквиру образовно-научног поља Друштвено-хуманистичких наука и научне области Политичких наука, за упис **25 (двадесет пет) студената** у седишту Установе.

Достављено:

- високошколској установи
- архиви

ДИРЕКТОР

Проф. др Јелена Кочовић

